

Exercițiul 1 - Schema de corupție: Producție sub standard sau nelivrată vs. plată

Scopul exercițiului

Scopul acestui exercițiu este de a instrui participanții să identifice riscurile de corupție în contractele publice, în special în cazul în care plățile sunt efectuate în ciuda unor rezultate sub standarde, vagi sau nelivrate. Folosind studiul de caz teoretic al *sitului Natura 2000 Zone Umede cu Vidre PLH123456*, participanții vor analiza modul în care rezultatele generice, clauzele contractuale prost definite și facturile forfetare pot ascunde malpraxisul.

Prin parcurgerea acestui exercițiu, participanții vor:

- Învăța să recunoască semnalele de alarmă precum obiectivele vagi, lipsa monitorizării și aprobările automate.
- Înțelege cum contractele structurate necorespunzător facilitează corupția.
- Exersa identificarea riscurilor în situații reale documente (descrierea proiectului, extras de contract, factură, livrabile).

Instrucțiuni

Pasul 1 – Examinați materialele furnizate :

- Anexa 1.1: Extras de contract și descrierea proiectului
- Anexa 1.2: Extras din Planul de protecție a sitului Natura 2000 prezentat,
- Anexa 1.3: Factura,
- Acordați atenție vagității, lipsei de transparență și lipsei mecanismelor de responsabilitate.

Pasul 2 – Răspundeți la întrebările chestionarului

- Pe baza analizei tale, răspunde la întrebările chestionarului furnizate.
- Fiecare întrebare este concepută pentru a evidenția un factor sau o problemă care crește riscul de corupție.
- Fiecare întrebare specifică dacă este cu o singură opțiune sau cu variante multiple de răspuns. După selectarea unui răspuns, va fi afișată justificarea alegerii corecte.

Anexa 1.1: Extras de contract și descrierea proiectului

Nr. contract: ENV/2025/PLH123456 Părți:

- **Autoritatea contractantă:** Agenția Regională pentru Protecția Biodiversității (RABP)
- **Antreprenor:** BioConsult Ltd.

Clauza 1

1.1 Antreprenorul va pregăti un *Plan de protecție a amplasamentului* care să includă obiective de conservare pentru situl Natura 2000 Zone Umede cu Vidre PLH123456.

1.2 Obiectivele de conservare trebuie să fie specifice, responsabile, măsurabile și să se bazeze pe:

- Date ecologice de referință (număr de specii, evaluări ale stării habitatului)

- Consultări cu părțile interesate (comunități locale, ONG-uri, oameni de știință)
- Indicatori clari de monitorizare (de exemplu, tendințele populației, indicatorii calității habitatului)

Clauza 2

2.1 Antreprenorul va prezenta un raport final care va conține obiective de conservare și recomandări pentru protejarea sitului.

2.2 Raportul va fi livrat în format electronic (PDF) și într-un exemplar tipărit.

2.3 Contractantul este obligat să furnizeze date brute, note de teren sau înregistrări ale consultării cu părțile interesate.

Clauza 3

3.1 Contractantul va primi plata integrală de 52.000 EUR la depunerea raportului final.

3.2 Nu sunt prevăzute plăți eșalonate sau bazate pe performanță.

3.3 Plata se va efectua în termen de 14 zile de la depunerea facturii.

Anexa 1.2: Extras din Planul de protecție a sitului Natura 2000 Zone Umede cu Vidre PLH123456, prezentat

Titlul proiectului:	Elaborarea unui Plan de Protecție a Sitului și a Obiectivelor de Conservare pentru Situl Natura 2000 Zone Umede cu Vidre PLH123456
Client	Agenția Regională pentru Protecția Biodiversității (RABP)
Contractant	BioConsult Ltd.
Data:	30 octombrie 2025
Detalii site:	<p>Natura 2000 – Zone Umede cu Vidre PLH123456</p> <p>Locație: Situată în regiunea joasă a văii râurilor din centrul Poloniei, acoperind aproximativ 2.500 de hectare.</p> <p>Desemnare: Arie Specială de Conservare (SAC) în temeiul Directivei Habitare a UE.</p>
Ecologie	<p>Situl este caracterizat de un mozaic de păduri aluviale (91E0) de-a lungul malurilor râurilor și de mlaștini de tranziție și turbării tremurătoare (7140) în depresiuni și lunci inundabile. Inundațiile sezoniere creează habitate dinamice de zone umede care susțin o biodiversitate ridicată.</p> <p>Zonele umede acționează ca un sistem natural de retenție a apei, reducând riscurile de inundații în aval și menținând nivelurile apelor subterane.</p>
Specii cheie	<ul style="list-style-type: none">• <i>Vidra eurasiatică</i> (<i>Lutra lutra</i>): O specie emblematică pentru sit, dependentă de apă curată și populații abundente de pești.• <i>Tritonul mare cu creastă</i> (<i>Triturus cristatus</i>): Se găsește în iazuri mici și pajiști umede, necesitând apă nepoluată și habitate de reproducere intacte.• Alte specii de faună notabile includ pescărușul albastru (<i>Alcedo atthis</i>), eretele de mlaștină (<i>Circus aeruginosus</i>) și câteva specii de amfibieni.

Situl **Natura 2000 „Zone Umede cu Vidre PLH123456”** va fi protejat ca un ecosistem prosper și rezistent, unde **pădurile aluvionare, mlaștinile de tranziție și mlaștinile tremurătoare** sunt menținute într-o

stare de conservare favorabilă, iar speciile emblematice, cum ar fi *vidra eurasiatică* (*Lutra lutra*) și *tritonul mare cu creastă* (*Triturus cristatus*), prosperă în habitatele lor naturale.

Zonele umede continuă să funcționeze ca un **sistem natural de retenție a apei** , susținând biodiversitatea și protejând comunitățile de inundații. Obiectivele de conservare sunt **specifice, măsurabile și bazate pe dovezi științifice** , permițând o monitorizare transparentă și o gestionare adaptivă.

Obiective de conservare:

- Mențineți habitatele în stare bună.
- Asigurarea condițiilor necesare pentru dezvoltarea speciilor.
- Protejați mediul natural al zonei.
- Mențineți integritatea ecologică.
- Promovarea biodiversității.
- Sprijiniți dezvoltarea durabilă.
- Limitați activitățile dăunătoare.
- Încurajați utilizarea responsabilă a terenurilor.
- Îmbunătățiți condițiile de mediu.

Obiectivele de conservare vor asigura că, până în 2035, această zonă va reprezenta un model de gestionare eficientă a rețelei Natura 2000 , demonstrând cum obiectivele clare, guvernarea transparentă și implicarea comunității pot proteja cel mai valoros patrimoniu natural al Europei. Nu a fost identificată necesitatea efectuării unei consultări.

Anexa 1.3: Factură

Antreprenor: BioConsult Ltd.

Client: Agenția Regională pentru Protecția Biodiversității (RABP)

Titlul proiectului: Elaborarea unui plan de activități de protecție și a obiectivelor de conservare pentru situl Natura 2000 Otter Wetlands

Nr. contract: ENV/2024/PLH123456

Număr factură: EP-2024-014

Data: 15 octombrie 2024

Sumă totală datorată: 52.000 €

Descrierea serviciilor:

Articol	Descriere	Cantitate
1	Elaborarea obiectivelor de conservare pentru situl Natura 2000	52.000 €

Note:

- Obiectivele prezentate în raportul final.
- Lucrări aliniate la standardele de conservare ale UE.
- Plată aprobată de RABP

Detalii bancare: BioConsult Ltd. IBAN: PL00 1234 5678 9012 3456 7890 1234 SWIFT: ECOBPLPW

Anexa 1.4 Activitate de tip test

1. Observați semnale de alarmă care ar putea indica un risc de corupție sau de proastă gestionare în acest caz?

(Selectați toate variantele aplicabile)

- a) Obiectivul de conservare este vag și nemăsurabil
- b) Factura a fost emisă înainte de orice revizuire a produsului
- c) Confirmarea nu conține detalii despre consultările cu părțile interesate.

2. A fost proiectul implementat în conformitate cu acordul, adică obiectivele de conservare au fost specifice, responsabile și măsurabile, precedate de consultări cu părțile interesate relevante?

(Un răspuns este corect)

- a. Da
- b. Nu
- c. Parțial

3. Obiectivele de conservare se referă la structura habitatului, dimensiunea populației sau indicatori ecologici și permit o monitorizare eficientă? *(Un răspuns este corect)*

- a. Da
- b. Nu
- c. Nu este relevant, deoarece dacă documentul livrat a fost primit și plătit, înseamnă că totul a fost făcut corespunzător și în conformitate cu reglementările.

4. A fost procesată plata înainte de orice revizuire sau validare independentă? *(Un răspuns este corect)*

- a) Da
- b) Nu
- c) Nespecificat

5. Se menționează consultarea părților interesate (de exemplu, oameni de știință, ONG-uri, comunități locale)?

(Un răspuns este corect)

- a) Da
- b) Nu
- c) Numai informații despre consultările publice efectuate

6. Observați vreun semnal de alarmă care sugerează că este posibil ca respectivul contract să nu fi fost îndeplinit în mod corespunzător?

(Selectați toate variantele aplicabile)

Obiective vagi și generice

Nu există date privind cercetările și inventarierea mediului efectuate la fața locului

Fără implicarea părților interesate

Plată aprobată fără verificare

7. Ce structură de plată crește riscul de corupție?

(Un răspuns este corect)

- a) Plăți eșalonate legate de rezultate verificate
- b) Plată integrală la depunerea raportului
- c) Plăți bazate pe performanță, legate de rezultate măsurabile

8. Este oportună aprobarea automată a rezultatelor livrabile fără a efectua o analiză sau o verificare a calității?

(Un răspuns este corect)

- a) Da - accelerează birocrăția
- b) Nu, deoarece ocolește evaluarea experților și verificările de calitate
- c) Da, în cazurile în care o autoritate contractantă nu are capacitatea de a efectua o analiză a calității.

9. Ce anume declanșează un semnal de alarmă atunci când se exclude consultarea părților interesate din proces?

(Un răspuns este corect)

- a) Acest lucru este justificat dacă un contractant explică lipsa necesității, chiar și atunci când există o astfel de obligație în contract
- b) Lipsa de transparență și a participării părților interesate
- c) Atunci când în contract există o obligație de a efectua consultări cu părțile interesate, iar documentul livrat nu conține informații despre acestea, trebuie să presupunem că acestea au fost efectuate.

10. Ce format de factură semnalează posibilă corupție?

- A. Detalierea costurilor cu orele de lucru ale personalului, deplasările și analiza
- B. Sumă forfetară „Pregătirea Planului de protecție a sitului – 250.000 €”
- C. Costuri detaliate cu justificare pentru fiecare activitate

11. Care clauză este cea mai suspectă din extrasul de contract?

(Un răspuns este corect)

- a) Antreprenorul va prezenta un raport final în format PDF
- b) Antreprenorul va primi plata integrală la depunerea raportului final
- c) Antreprenorul va include indicatori măsurabili pentru starea habitatului

Răspunsuri

Întrebarea 1/

Răspunsuri corecte: a, b, c.

Întrebarea 2/

Răspuns corect: b

Justificare: Obiectivele de conservare, așa cum sunt definite în Contract, ar trebui să fie SMART. Obiectivele incluse în documentul livrat sunt vagi, nespecifice și pot fi monitorizate. Mai jos puteți găsi exemple de exemple bune și rele:

Obiective de conservare prost concepute	Obiective SMART de conservare
Mențineți habitatele în stare bună.	Mențineți tipul de habitat 91E0 – păduri aluviale cu sălcii, plopi, arini și frasini – pe o suprafață de cel puțin 45 de hectare, asigurând structura verticală tipică (coronavirus, stratul arbustiv, flora de la sol) și prezența unor specii caracteristice precum Salix alba, Populus nigra și Fraxinus excelsior.
Asigurarea condițiilor pentru ca speciile să se dezvolte	Menținerea unei populații viabile de vidre eurasiatice (Lutra lutra) cu cel puțin 5 indivizi în cadrul sitului, prin conservarea coridoarelor ecologice de-a lungul râului X și asigurarea accesului la adăposturi și zone de hrănire adecvate.
Reducerea presiunii antropice	Reducerea perturbărilor cauzate de oameni prin restricționarea accesului turiștilor în timpul sezonului de reproducere a păsărilor (aprilie-iulie) într-o zonă tampon de 10 hectare în jurul lacului Y, prin semnalizare și interdicții sezoniere de acces.

Întrebarea 3/

Răspuns corect: b

Justificare: Obiectivele de conservare din documentul prezentat nu se referă explicit la structura habitatului, dimensiunea populației sau indicatorii ecologici într-un mod care ar permite o monitorizare eficientă.

Întrebarea 4/

Răspuns corect: a

Justificare: Plata pentru executarea comenzii efectuată înainte de acceptarea livrabilelor poate constitui un semnal de alarmă care indică o eventuală corupție.

Întrebarea 5/

Răspuns corect: b

Justificare: Conform contractului, era necesară desfășurarea de consultări cu părțile interesate. În documentul pregătit, contractantul a declarat că o astfel de nevoie nu a fost identificată. Cu toate acestea, acest lucru nu a fost susținut de niciun amendament la contract și, prin urmare, constituie o executare necorespunzătoare a Acordului și ridică un semnal de alarmă - suspiciune de corupție.

Întrebarea 6/

Răspuns corect: Toate răspunsurile sunt corecte.

Justificare: Extrasul din Planul de protecție a sitului prezentat conține doar obiective de protecție vagi și generice, fără a specifica acțiuni concrete sau a atribui responsabilitatea pentru implementarea acestora.

Întrebarea 7/

Răspuns corect: B

Justificare: Plata integrală fără verificare stimulează munca care necesită efort redus sau frauduloasă.

Întrebarea 8/

Răspuns corect: B Justificare: Aprobarea automată înseamnă că lucrările de calitate slabă sau incomplete pot fi acceptate fără control . Chiar dacă autoritatea contractantă nu are capacitate, aprobarea rezultatelor fără revizuire creează un risc major de corupție.

Cea mai bună practică este de a asigura o evaluare independentă de către experți, verificare etapizată sau supraveghere externă. Dacă autoritatea nu are capacitate internă, ar trebui să externalizeze sau să implice experți terți, nu să sară peste evaluare.

Întrebarea 9/

Răspuns corect: b

Justificare: Excluderea consultării părților interesate subminează transparența și responsabilitatea. Dacă consultările sunt obligatorii prin contract, dar nu sunt documentate, acest lucru semnalează nerespectarea prevederilor și crește riscul de corupție.

Întrebarea 10/

Răspuns corect: b

Justificare: O sumă forfetară fără detalii ascunde modul în care au fost cheltuiți banii și împiedică trasabilitatea la răspundere.

Întrebarea 11/

Răspuns corect: b

Justificare: Plata integrală la depunere, fără verificări ale calității, reprezintă un risc major de corupție. Semnale de alarmă în această factură:

- Fără defalcare a sarcinilor (de exemplu, cercetare, muncă de teren, implicarea părților interesate, redactare).
- Fără jurnal de timp sau etape livrabile.

- Fără documente justificative sau referințe la opiniile experților.
- Descrierea generică a serviciilor.
- Nicio justificare pentru costul ridicat.